

nignissimus ades, ac indigentibus auxilium tuum, ita sedulo præstas, vt abundantes vigeant, potius quam indigeant. Et velut Sol (vt ab Augustino appellaris) nemò est, qui tui benignissimam subterfugiat caloris influentiam. Luculenter, ergò, non minus veritate, quam pietate fretus, adstruit Angelicus Doctor, quod aliquibus Sanctis datum est in aliquibus necessitatibus oppitulari, vt Sancto Antonio ad ignem, at Sanctissimo Ioseph in omni negotio, & necessitate. Cui subscripsit Seraphica Doctrina, & Mater Virgo Theresia (vt Thomistica consueta phrasi) idem, & per eadem ferè verba confirmans.

Sit ergò, fidelis Advocate, huic exiguo operi tua munificentia emolumento, vt dum parva clypeas amplius, & amplius agnoscaris piissimus, ac venereris à cunctis, vt tua addictissima semper concupivit Theresia, & exiguitas operis tanto euecta Patrono despiciatur à nemine. O vtile hoc opusculum extet! Pro gloria Dei, pro gloria Virginis, ac pro gloria tui huius fidelissime custos. Hincque, ò me felicem! Qui curatorem Thesaurorum Dei, horum, quæ de mea Thecula, mea pauperie protuli, tutelarem auctulo. Ergò præsta benignus, vt per exitum prosperum, beneficiorum omnium effecti memores, te Patronum dulcissimum, affectuosius venerantes, laudum, indefeso animo contribuamus telos.

**Tuos inter clientes minimus,
& obsequentissimus filius.**

Fr. Valentinus à Matre Dei.

LI

COMPILATIO MORALIS
DICTORVM A VIRIS DOCTIS
AD PROPOSITIONES DAMNATAS
AB ALEXANDRO VII.

PRIMA PROPOSITIO.

HOMO NULO MODO UNQUAM
vita sua tempore tenetur elicere
actum fidei, spei, & charitatis ex vi
præceptorum divinorum ad eas
virtutes pertinentium.
Damnata.

EXPLANATIO.

Homo enim, vt Pfemet Deus, vt Deus, est obiectum Virtutum Theologalium; & ideo per actus harum virtutum præcipue honoratur Deus ab homine; vt ait D. August. Si queritur quo honoratur Deus? Respondetur, fide, spe, & charitate. Apud Vellal. & ideo pertinent ad primum Decalogi præceptum. Nam, qui in Deum credit, Deum esse summæ authoritatis, & infallibilitatis cognoscit, & protestatur: sperando in eum Liberalissimum, & Omnipotentem, condonatorem peccatorum, remuneratoremque esse pro-

fitetur; & amando illum, super omnia æstimat.

2 Sentiendum est, quod ex vi præceptorum Divinorum ad virtutes Theologales pertinentium, datur obligatio ad eliciendos aliquos vitæ tempore actus fidei, spei, & charitatis: quia ita declarat Alexander VII. dum contrarium damnat.

Constat autem hæc obligatio ex Sacra Scriptura: Nam dicitur primo de fide, in Ioann. 1. cap. 3. *Hoc est mandatum eius.* Et Marc. vltim. *qui non crediderit, condemnabitur.* De spe, ait Psalm. 4. *Sperate in Domino.* Et Paul. ad Roman. 8. *Spe salvi facti sumus.* De charitate, Matth. 22. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & in tota mente tua: Hoc est maximum, & primum mandatum.* Et cum ad nostram iustificationem, ad quam procurandam ex meritis Christi obligamur, requirantur harum virtutum actus, vt ait Trident. sess. 6. cap. 6. Tenemur etiam ad praxim eas reducendas. Ita adducit hic Filgueir.

3 Notare debes: Quod damnatio huius propositionis non determinat tempus, in quo exercenda sunt, sed tantum declarat, quod aliquo tempore. Et in eo designando variant Authores. P. Corella hic asserit: Semel in anno ad earum eliciendum, de qualibet aliquem actum. Quod mihi bene visum est. Attamen ad eos in singularia descendendo solum de spe in praesenti tractabo. Nam, quid de fide sentiam, dicam ad propositiones 16. & 17. Damnatas ab Innocentio XI. & quid de charitate ad propositiones 5. ab eodem Pontifice.

4 Circa spem verò dantur plura DD. placita; & licet aliquod latissimum designetur tempus, non est hic damnatum; quia pro aliquo tempore obligatio designatur.

Obligat ergo spes; tum per se, tum per accidens. Obligat per se (de quo est propositio, & damnatio) primo iuxta Petrum de Ledesma, tom. 2. tract. 2. cap. 4. concl. 6. semel in anno. 2. iuxta Hurtado de Mendoza, 2. 2. disp. 118. sect. 2. §. 19. quando adultus recipit aliquod Sacramentum, cum cognitione Dei, & vitae aeternae; & in mortis articulo. 3. iuxta Bañez, 2. 2. quaest. 22. artic. 1. dub. 2. concl. 1. & Ledesm. citatum. Cum pervenit homo ad usum rationis, nisi ex ignorantia, aut insufficienti instructione excusetur: Quia tunc se ad Deum convertere debet. Et licet per charitatem, & amorem hoc facere teneatur: diversimodè tamen ab utroque eliciendus est actus: Nam à charitate amore amicitiae: ab spe

amore rectissimae concupiscentiae, id est, ad Deum, ut remuneratorem. Utrumque motivum, supposita fide, adducit D. Paulus ad Hebraeos 11. *Accedentem ad Deum oportet credere, quia est.* Ecce fides, & ecce in illo: *quia est*, motivum charitatis: nam, quia est infinite bonus est; & quia ipsum esse, est infinite communicabilis, & finis ultimus est. Addit Paul. *Et inquirentibus se remunerator est.* Ecce motivum spei.

5 Quartum, iuxta Villalob. tom. 2. tract. 2. def. 1. num. 3. Quando gravis vrget desperationis tentatio. Quinto, iuxta Suar. disp. 2. de spe, sect. 1. num. 3. Et si supponat, quod aliquo tempore obligamur ad actum spei, determinandum esse, ait, arbitrio prudentis, licet per longum tempus differendum non sit. Hæc opinio nimis indifferentem ponit executionem huius præcepti; nisi benignè sit explicanda iuxta antecedentes, vel illarum aliquam: nam prudens securiorem eligere debet viam, tempore conversionis ad Deum, vel cum Sacramentum recipit, vel cum desperationis vrget tentatio, vel in articulo mortis.

6 Per accidens obligat spes, 1. iuxta Corell. hic, tempore tentationis desperandi, quæ aliis mediis superari possit.

2. iuxta idem in articulo mortis ad superandas insidias inimicorum.

3. Cum aliquod recipitur Sacramentum, præcipue poenitentiae, quia non ratione sui, sed ratione sacramenti obligat: & non ad explicitam, sed implicitam; quæ tunc in vera, & legitima huius Sacramenti receptione

repræsumitur in poenitente ad esse, ut ego assero in foro consc. tract. 2. cap. 2. num. 166.

4. Quando pro sua iustificatione, gratiæ perseverantia, & gloriæ consecutione, preces ad Deum quis fundit.

5. Quando tenetur ad Dei amorem eliciendum: quia diligendo Deum, etiam in eum sperat.

6. Dum actus elicit fidei: quia fides iuxta Paulum est: *Substantia sperandarum rerum.*

Et notandum est, non peccari contra fidem, vel spem, omitendo earum actus, nisi quando per se obligat.

7. Undè infero, quod ex supra iactis opinionibus, quas quidem adducit P. Filgueiras hic, solum obligat per se actus spei Theologalis: 1. adveniente usu rationis, advertentia, & sufficienti instructione, 2. semel in anno.

8. Advertant Confessarij, ne sint cum poenitentibus scrupulosi inquirendo, an hoc præceptum adimpleverint; quia raro in illo deficiunt fideles, cum tot excita-menta habeant, ut actus fidei, spei, & charitatis eliciant, iam adorando Eucharistiam, iam se confitendo, iam recitando fidei Symbolum. Et sufficit, quod à poenitentibus exquirant, an se accusent, si contra Theologicas virtutes delinquerint. Iterum hoc advertam in ultimo explicationis propositio- num 16. & 17. ab Innocentio Undecimo damnatarum; quia utile Confessoribus.

SECUNDA PROPOSITIO.

VIR AQUESTRIS AD DUELLUM provocatus potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat. Damnata.

EXPLANATIO.

9. **S**entiendum est, non esse titulum sufficientem, ut licitè vir æquestris acceptet duellum provocatus ad illud, quod apud alios notam timiditatis incurret. Quia ita declarat Alexand. VII. contrarium damnando.

Ratio est: nam exponere se voluntariè periculo evidenti gravissimi damni in vita, ut est pugnare armis periculosis, intrinsecè malum est, & solum honestabile ex iure defendendi propriam, vel proximi vitam, famam, aut rem familiarem: ergò non sufficit prædictus titulus, qui satis inutilis, & apparens est, ad acceptandum duellum.

Tum etiam, quia damnata propositio pernitiosa erat in praxi; ut potè pluribus homicidijs viam sternens.

10. Adverte 1. quòd duellum est: *Pugna singularis ab utraque parte ex conditio suscepta, cum periculo occisionis, aut gravis vulneris.* Undè si non est, vel ex conditio, signata hora, & loco, & cum periculo gravis vulneris, non erit duellum.

11. Adverte 2. quòd contra duellum

duellantes datur Papalis excommunicatio ex Gregor. XIII. & Clement. VIII. ita tamen, quod acceptans duellum ex intentione illud exercendi, statim incurrit in eam. Ex Clement. Diffidans autem non incurrit, vsque dum ipse ad signatum locum veniat, & alter accedat, ex Gregor.

12 Provocantes autem, Patroni, committantes incurrunt in illam, etiam si duellum non sequatur, nisi per ipsos stet, quod impediat. Consulentes verò non incurrunt, si eorum consilium non fuit efficax.

13 Morientes autem in duello Ecclesiastica supultura privantur. Vide hæc omnia in Bonacin. disp. 2. de cens. quæst. 6. punct. 1. num. 30. & in Cursu Moral. tom. 2. tract. 10. cap. 4. punct. 4. n. 42. & 44.

14 Adverte. Quòd ab hac excommunicatione, si duellum fuerit publicum, aut deductum ad forum contentiosum, solus Papa absolvere potest; si occultum, possunt Episcopi, & Regulares toties, quoties. Per Bullam autem Cruciatam, si duellum sit publicum, semel in vita, potest absolvi, & semel in articulo mortis (& licet in hoc articulo, etiam quilibet Sacerdos absolvere possit, est tamen cum obligatione comparandi absolutus coram superiori, si à periculo exierit.) Si fuerit occultum, toties, quoties. Vide Filiucium, tract. 15. cap. 5. num. 706. & alios de hoc tractantes.

15 Non damnatur hic 1. quan-

do certum periculum datur amittendi vitam, famam (non apparenter, vt in casu damnationis) aut rem familiarem, acceptari potest duellum; quia tunc est iusta defensio. Sanchez lib. 2. Decal. cap. 39. num. 8. Diana 5. part. tract. 13. resol. 27. vnde.

16 Non damnatur 2. quod provocatus ad duellum admittere illud possit, si imminatus est à provocante, quod occidet eum, si non admittit. Intelligitur hoc, sic prudenter recellat executioni mandare; eo quod frequenter suas minas adimplet. Corell. num. 15. Torrecilla, num. 12.

17 Duellum fictum, hoc est, ea securitate, quod ad executionem non veniat, quamvis ad locum iam perveniat diffidens, & admittens, non videtur hic damnari, si quidem Ministri Iustitiæ parati erunt ad obstandum; secluso scandalo. Lumbier. num. 718. Torrecilla, num. 17. sed non admitto; quia semper est periculosum, & obnoxium peccatis, non tamen incurrunt excommunicationem, ait Corella, num. 16.

18 Lumbier. num. 719. adducit Dub. quomodo Religio Sancti Iacobi repellit pro suis in interrogatorio informationum, illum, qui provocatus ad duellum, non acceptavit? Et talis Religio approbata est à Sede Apostolica? Respondeo cum Mendo in statera; quæst. 21. §. 4. num. 340. apud Lumbier. ibi: Quod non ideò talis Religio eos non recipit, si iuxta leges Christi, & Ecclesiæ duellum

non

non admittunt. Si autem ex circumstantijs diffidationis colligitur, non admisisset duellum ex timiditate, seu animi pusillitate, non recipit eos; quia ea æquitum Religio exigit in eis valorem, & animi generositatem.

19 Si quis, vt se conservet in aliqua dignitate, aut honorifico officio, vel satis proficuo sustentatione vitæ, aliud non suppetit medium, nisi diffidationem admittere, duellum licitè admittit; quia est iusta defensio. Lumbier. num. 717. Torrecill. num. 15. Et licet amittere vitam sit maius malum, quàm est bonum dignitas, seu Officium, etsi utilissimum: at tamen semper licitum est defendere rem familiarem, seu media necessaria ad vitæ sustentationem, & præcipuè cum præsumitur venire occidere, qui aggreditur. Et ad minus sic acceptans duellum, poenas contra illud acceptantes non incurrit, ait Lumbier.

20 2. Quòd damnatus ad mortem potest acceptare duellum, cum quo Iudex illum invitat, si à morte vult liberari, quia est defensio. Sanch. num. 4.

21 3. Non damnatur, quod duellum admitti possit, à duobus, quatuor, aut sex militibus de duplici exercitu, vt in illo terminetur bellum; quia hæc est iusta causa, vt potè bonum commune: pro quo duellum acceptari potest. Diana, 3. part. tract. 6. resol. 1. & Sanchez 16. Torrecill. hic, num. 13.

22 Pater Filgueir. Inquiri-

trum, si mulieres celebrarent duellum, poenas iuris incurrerent? Ad quod affirmativè respondit. Sed ego negandum puto: Tum, nam in materia poenali, non est extendendum vltra verborum proprietatem: Cum de solis viris loquatur Gregor. XIII. & Clemens VIII. Tum, quia si ita voluisset ius, facilè id exprimere potuisset. Tum à paritate: nam in impedimento raptus, & eius poenis, non includitur mulier raptora viri: cum consilium non de muliere raptora, sed de viro mulieris raptore loquitur: Eo quod in viris, non in mulieribus, adest frequenter hoc periculum, vt ego cum Sanchez, & Dicastillo assero in foro conscient. tract. 4. cap. 9. num. 898. Idem dic, proportionè servata, de præfenti duellistarum mulierum casu.

TERTIA PROPOSITIO.

SENTENTIA ASSERENS

Bullam Cæne Domini solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultatem Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno Domini 1629. 17. Iulij in Consistorio Sacr. Congreg. Eminent. Cardin. visa, & tolerata est. Damnata.

EXPLANATIO.

23 **D**icendum est, esse falsum, quod anno, & die citato, fuerit opinio relata in hac propositione,

vifa, & tolerata à Sacra Congregatione Eminentissim. Cardin. S. R. E. & iuxta doctissimos viros, quibus assentiri potest, nihil amplius in hac damnatione declaratur; & etiam cum pluribus ita sentit noster Cursus doctissimus Moralis, tom. 4. tract. 18. cap. 4. punct. 2. §. 11. num. 130.

24 Vnde opinio asserens, quod à casibus occultis Bullae Coenae Domini possunt Episcopi absolvere ex vigore Tridentin. sect. 24. cap. 6. de reformat. Quin ipsamet Bulla obstat, indemnitas manet in sua probabilitate.

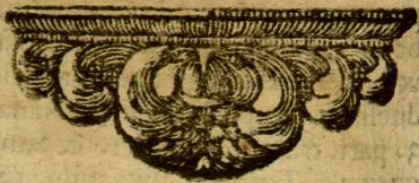
25 Et consequenter non manet damnata opinio, quae affirmat, posse Mendicantes, & qui eorum privilegijs gaudent, absolvere à casibus Bullae Coenae occultis (excepta haeresi) & hanc docet Cursus Moralis, tom. 4. tract. 18. cap. 4. punct. 2. §. 11. num. 128. Nam Mendicantes possunt absolvere à casibus per ius commune Episcopis reservatis: ergo si per istam damnationem non tollitur Dominis Episcopis haec facultas, nec regularibus ista gratia. Sic Corell. hic, num. 23.

26 Idem dic. de Confessoribus ab Ordinario approbatis in ordine ad absolvendum per Bullam Cruciatam de casibus occultis Bullae Coenae: nam per illam possunt absolvere toties, quoties à casibus Episcopis reservatis: ergo si post istam damnationem manet illa opinio subsistens, posse Dominos Episcopos absolvere à casibus occultis Bullae Coenae Domini, idem

dicendum est de Confessoribus ab Ordinario approbatis per facultatem Bullae Cruciatam. Corell. hic, n. 24. & ego in foro consc. tract. 1. cap. 1. §. 3. num. 30.

27 Adverte, quod ab haeresi externa, etsi occulta, nemo potest absolvere, praecipue in Hispania, nisi DD. Inquisitores, ob plura ipsorum privilegia. Et ipsi solum in foro externo, & quilibet eorum coram Notario auferre potest reservationem, qua sublata, quilibet Confessor ab ea absolvere valet.

28 Satis tamen probabile est, quod quilibet Dominus Inquisitor, etiam in foro conscientiae iurisdictionem habet absolvendi ab ea, si occulta fuerit. Vnde etsi Dominus Inquisitor non sit Sacerdos, potest facultatem delegare cuilibet Confessori, ut Sacramentaliter ab ea absolvat; & expediet aliquando, quod ita deleget. Ita Tolet. Rodrig. Enriq. & alij, quos sequitur, & refert Cursus Moral. tom. 2. tract. 10. cap. 4. punct. 4. num. 61. & 62. in articulo mortis quilibet Sacerdos. Et si solum sit haeresis interna, etiam extra mortis articulum, quilibet Confessor ab ea absolvere potest.

QVARTA PROPOSITIO.

PRÆLATI REGULARES possunt in foro conscientiae absolvere quoscumque Sæculares ab haeresi occulta, & ab excommunicatione propter eam incursum. Damnata.

EXPLANATIO.

29 Sentiendum est, non posse Prælatos Regulares absolvere, etiam in foro conscientiae sæculares ab haeresi externa, etiam occulta, nec ab eius excommunicatione; quia ita declarat hic Alexander.

30 Et licet hic non damnetur, asserere, posse prædictos Prælatos absolvere suos subditos ab haeresi occulta, per accidens, dicendum tamen est, non posse ad minus in Hispania (ut dixi) num. 13. ex privilegio Innocentij X. & Alexand. VII. per Bullam expeditam Romae die 23. Martij 1656. ita ut neque in Iubileis anni Sancti, vel alterius, etsi amplissimi, intelligatur haeresis, nisi exprimatur. Lumbier. Torrecilla.

31 Adverte 1. quod Bulla Cruciatam nullum privilegium concedit circa haeresim.

32 2. Quod, qui habet haeresim, vel alium casum reservatum, & pro nunc orietur scandalum, vel infamia, si non communicet, & alias additum ad superiorem non habet, poterit cum contritione, & absque confessione communi-

care, etiamsi copia detur Confessoris in non reservata facultatem habentis; dummodo non habeat alia mortalia non reservata. Ita Suarez, tom. 4. in 3. part. disp. 66. sect. 4. Quia si haec habeat, debet confiteri reservata simul cum reservatis, & ab his directe absolvetur à Confessori inferiori; indirecte verò à reservatis; & hoc est securius, vel iuxta alios fateri non reservata debet, & tacere potest reservata, ut ait Palaus, tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 6. Semper verò cum obligatione fatendi postea superiori reservata. Vide haec in Cursu Moral. tom. 1. tract. 6. cap. 8. punct. 5. num. 135. & cap. 13. punct. 6. num. 74.

33 Si autem se presentavit superiori, & inter haereses, quas confitetur, vel illi manifestavit, oblitus fuit alicuius, vel aliarum haeresum, manent istae absque reservatione, ex regula communi aliorum casuum reservatorum, & idem affirmo, quamvis oblitus fuerit omnium, quas habebat haeresum, vel illius, qua solum gravatus fuit (ut affero in foro conscientiae, tract. 1. cap. 1. §. 2. num. 21. cum Diana, Palao, & alijs, & hoc cum Lumbier: hic ita noto, etiam si in haeresi aliqualis videatur difficultas pullulare.

34 Non damnatur opinio asserens, quod ille, qui in scana gerit personam haeretici, vel qui amens, aut dormiens se fingens, profert haereses, assentiendo interius illis, possit à quolibet Confessario approbato ab Ordinario

absolvi; nam est probabile, non incurrere censuram contra hæreticos; quia talis prolatio non explicat esse hæreticum, etsi revera hæreticus sit internus, ut dico in foro conscient. tract. 5. cap. 2. §. 9. punct. 1. num. 1070.

35 Et idem dicendum quotiescumque ex opinione probabilis aliquis assensus, etsi exterius prolatus, non est hæresis, ut dicitur de illo, qui assentit hæresi ex ignorantia, etiam vincibili, & etiam si affectata; ut afferro in foro consc. loco citat. num. 1068.

36 Ille, qui dum sibi proponuntur Dubia in rebus fidei, manet suspensus (non ut tentationes vincat, quod prudenter agit) sed quia non se resolvit ex timiditate, & difficultate dubij: Etsi peccet contra fidem, non est hæreticus; quia hæresis est actus intellectus, cum sit error illius in rebus fidei: Et suspensio intellectus, quæ est dubium negativum, non est actus, sed suspensio ab actu. Sanchez, lib. 2. Summæ, cap. 2. num. 12. Canon. lib. 12. de Locis Theologicis, cap. 9. Diana, 2. part. tract. 16. resol. 55.

37 3. Adverte, quod ex quacumque causa non incuratur excommunicatio ab hæretico externo, ut si ignorantiam invincibilem excommunicationis, vel illius reservationis habuit, vel actualem inadvertentiam, aut oblivionem illius, dum hæresim commisit; & idem dicendum, si excommunicationem iam incurrit, sed eius reservatio ablata est, etiam si extra con-

fessionem; in his ergo casibus non manet hæresis reservata; & sic à quolibet Confessario absolvi potest. Et hoc currit in quocumque casu reservato cum censura, quod ex quacumque causa non incuratur, censura, vel reservatio ab illa tollatur, non manet casus reservationis. Ita Sanchez, lib. 2. Summæ, cap. 8. num. 5. cum communi.

38 4. Adverte, quod verbum, vel actio externa hæresim designans, debet esse in significando non indifferens, sed determinatè per se hæresim significans; unde, qui interiùs hæresi assentiens, exterius hæc proferret verba, *ita est*, conformando assensum hæreticum cum illis verbis, non ideò esset hæreticus externus, etsi occultus, nec in poenas hæreticorum incurrit: quia non sufficientè, & completè declarat internam hæresim; ut docet Lugo, de fide, disp. 23. r. sect. 2. num. 18. Neque insuper hæreticus externus est, qui vulgò *Entre dientes*. Loquitur, si hæresis ab alio intelligi non potest. Nec, qui manifestat hæresim, ut à Docto consilium accipiat. Nec, qui inter peccata scribit hæresim, ut illam Sacramentalitè Confessori subiiciat. Nec qui somnians, aut ebrius hæresim pronuntiat, cui interiùs habitualitè assentitur. Sic asserit Bonac. & Thom. Sanchez, quos citat Garcia, tom. 1. Polit. tract. 10. def. 5. dub. 6. punct. 3. apud Hozes hic, num. 10. & 11.

(? * ?) § (? * ?)

QVIN

QVINTA PROPOSITIO.

QUAMVIS EVIDENTER TIBI constet, Petrum esse hæreticum, non teneris denuntiare, si probari non possit. Damnata.

EXPLANATIO.

39 **S**entiendum est, quod si evidenter tibi constet, Petrum esse hæreticum, teneris illum denuntiare, etiam si probare non possis; quia ita declarat Alexander, contrarium damnando.

40 Ratio est: nam delictum contra bonum commune denuntiandum est, accedente præcipuè Superioris præcepto, quamvis nec præcedat infamia, nec probari possit (probare namque ad accusatorem pertinet, non ad denuntiatorem) Trull. lib. 7. cap. 10. dub. 32. num. 70. Sed hæresis est contra bonum commune Religionis: & aliàs datum præceptum Papæ, & DD. Inquisitorum ad hæreticos denuntiandos: ergò si tibi constet evidenter quemlibet esse hæreticum, denuntiare debes, etsi probare non possis.

41 Addo 1. debere denuntiar omnia delicta, quæ sapiunt hæresim, quamvis, qui scit probare non possit, ut sunt omnia, quæ continentur in edicto DD. Inquisitorum; & huiusmodi sunt superstitiones adhuc non continentes formalem hæresim; nam & militant contra bonum commune

Religionis, & non attinet ad denuntiatorem probare. Vide Thomam Hurtad. tract. 4. cap. 7. resolut. 12. num. 124. & resol. 35. à num. 383. & tract. 5. num. 31 & 21.

42 Addo 2. quod denuntiar debet hæreticus, quamvis non sit infamatus, & sive præcedat, sive non, correctio fraterna, & etiam si emendatus credatur. Insuper denuntiar debet complex delicti. Et idem intelligo de delictis sapientibus hæresim: & hoc, etiam si concedamus, non esse damnatum contrarium ab his assertis. Ratio horum est: nam si excusatio aliqua detur in reo, ad Sanctum Tribunal attinet examinare, quod zelo iungit pietatem. Sed ante denuntiationem se reddat, in quantum possit, moralitè certus delator de obligatione delationis. Dixi *Moralitè certus*, idest, nullam excusationem inveniens, etsi formido levis interveniat.

43 Audi Farinatium, tract. de hæresi, quæst. 185. ita ad propositum loquentem: *Cum simplex denuntiatio sufficiat ad inquirendo, licet denuntiator probare non possit delictum; per illam tamen denuntiationem, diligentia, & inquisitionem Dominorum Inquisitorum, & forsitan ex alijs revelationibus, & denuntiationibus probabitur, & de remedio providebitur.*

44 Addo 3. quod illum, quem sub naturali secreto scis hæreticum esse, denuntiare teneris: nam bonum maximum, publicum, & commune Christiano Populo pro-

provenit, reprimendo hæreticos. Palao 1. part. tract. 4. disput. 9. punct. 10. num. 5. Iudico tamen cum Corell. hic, num. 27. non esse in præfenti damnatam opinionem Bonacin. contrarium asserentis: Nam damnata propositio excusat, eo quod delicto non potest, qui scit, probare: hæc autem, quia secretum naturale est; quod videtur diversum: sed hanc opinionem (vt dixi) etsi in alijs delictis ad Sanctum Inquisitionis Tribunal pertinentibus non damnem; in hæresi tamen non admitto.

45 Addo 4. quod obligatur denunciare, qui ex auditu ab alijs novit hæreticum, vel alios esse reos in delictis, quæ DD. Inquisitores per edicta sua iubent publicare. Et licet Bonacin. vbi supra, §. 4. num. 1. affirmet, non teneri, si delictum novit de personis levibus, seu de infirma fide suspectis; imò etiam si à fide dignis audierit, non tamen recordatur à qua, vel à quibus: ego assero, quod in delicto hæresis non est admittenda (quamvis hic non damnata, quia quod huiusmodi notitia acquiratur non evidentè scitur) nam ad sanctum Tribunal attinet notitias graduarè, & fundamenta denuntiationis ponderare, vt prudenter secureque procedat. Diana, 4. part. tract. 5. resol. 28. Corell. hic, num. 38.

46 Nota 1. quod in Tribunali Sancto admittitur ex consuetudine denunciator, tanquam testis. Ita Palao, tom. 1. tract. 4. disp. 7. punct. 3. & alii.

47 Nota 2. quod in dicto

Tribunali admittuntur in testes in rebus fidei omnes in iure inhabiles (exceptis inimicis capitalibus) vnde criminosi, excommunicati, infames, & focii in crimine, in cap. *In fidei favorem de hæreticis in 6.* & Pater naturalis obligatur denunciare filium hæreticum, & contra ipsum testificare: & constat ex Deuteron. cap. 13. vers. 6. & cap. *Qua propter*, 2. quæst. 7. & ex Bullis Gregor. IX. Innocent. IV. & Nicol. III. Ita Lezana, tom. 4. conf. 12. & asserit Torrecill. ad hanc prop. num. 10.

48 Non damnatur hic, quod si non constat, aliquem esse hæreticum, etsi de eo dubitetur, imò etiam si probabilitè iudicetur hæreticus, non erit obligatio in dubitante, aut opinante denunciandi in vi huius damnationis; nam propositio aiebat: *Quamvis evidentè tibi constet.* Et non constat evidentè de eo, quod in dubio, aut opinione tenetur. Dico tamen obligari ad denunciandū opinantem de hæretico, etsi non ex hoc Alexand. decreto. Ita Corell. hic, n. 34. & 38.

49 Adverte, quod verbum, vel actio externa hæresim designans, debet esse in significando non indifferens, sed determinatè per se hæresim significans. An autem, qui se finxit dormiens, vel qui in scena ageret personam hæretici, hæresim internā, determinatis verbis, eam significantibus, animo expressandi proferret, sit hæreticus externus? Affirmat Lugo, tom. de fide Divin. disp. 23. sect. 2. à n. 35. alii negant (vt dixi) num. 34.

SEX-

SEXTA PROPOSITIO.

CONFESSARIUS, QUI IN Sacramentali confessione tribuit pœnitenti chartam postea legendam, in qua ad venerem incitat, non censetur sollicitasse in confessione: ac proinde non est denunciandus.

Damnata.

EXPLANATIO.

50 **S**entiendum est, quod debet denunciari, tanquam sollicitator in confessione Sacramentali, Confessor, qui tribuit pœnitenti chartam postea legendam, in qua ad venerem provocat; quia ita declarat hic Alexand.

51 Ratio est: nam illa traditio est actio sollicitandi directè.

52 Hæc denuntiatio, sicut & aliorum criminum, quæ publicantur in edicto DD. Inquisitorum faciendæ est intra sex dies sub pœna excommunicationis maioris.

53 Addo, quod etiam denunciandus est, si tribuat chartam, licet non in ipsamet confessione, tamen immediatè ante, vel immediatè post; quia si illa chartæ traditio est vera ad venerem sollicitatio, erit sollicitatio immediatè ante, vel immediatè post; & consequenter materia denuntiationis.

54 At verò, si post confessionem factam, pergat Confessor in domum pœnitentis, & ibi, aut in itinere sollicitat pœnitentem, sive

verbis, sive tribuendo ei chartam amatoriam per se, vel per inter nuntium, non iudicatur sollicitare contra edicta; quia non in confessione, nec immediatè ante, aut immediatè post confessionem, nec in Confessionario (vt supponitur) & consequenter, nec hic damnatur. Ita Torrecill. in præf. num. 3. & 4. & videbis in foro consc. tract. 2. cap. 80. §. 10. punct. 7. n. 338.

55 Et licet non sit damnatum hic in specie, quod sit idem dicendum de Confessore tribuente chartam in loco ad confessiones dictato: ego iudico denunciandum esse propter eandem rationem, si cum advertentia, tum edicti, tum circumstantiæ loci, Confessor illam tribuit. Corell. hic.

56 Non damnatur hic, asserere, non esse denunciandum Confessarium, si in charta ad alia peccata (præter venerem, vel contra fidem) sollicitet. Ita Diana, 1. part. tract. 4. resp. 20.

SEPTIMA PROPOSITIO.

MODUS EVADENDI OBLIGATIONEM denunciandæ sollicitationis, est, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante, hic potest illum absolvere, absque onere denunciandi.

Damnata.

EXPLANATIO.

57 **S**entiendum est, quod non est medium evadendi obligationem denunciandi Confessorem sollicitan-

tantem, quod sollicitatus confiteatur cum ipso sollicitante; & quod est falsum, quod iste possit illum absolvere absque onere denunciandi; quia ita declarat Alexand. dum contrarium damnat.

58 Ratio est: nam ista non est causa sufficiens ad non implendum præceptum Gregor. XV. ut hic declaratur, & sic graviter peccabit Confessor, qui poenitenti dicat, non teneris denunciare.

59 Non tamen obligatur dictus Confessor admonere poenitentem, ut illum denuntiet; quia gravissimum est onus. Corell. hic, num. 47. & securius mihi videtur, dimittere inabsolutum, data discreta causa.

60 Si autem poenitens laborat invincibili ignorantia, vel de obligatione denunciandi, vel de insufficientia medii, quod assumit ad evadendum se ab obligatione, poterit Confessor illum absolvere; quia poenitens dispositus est, & alias non tollit Pontifex in isto casu iurisdictionem à Confessario. Vide Corell. & Hebas hic.

61 Adverte, quod Alexand. VII. approbavit in favorem Sancti Tribunalis quoddam decretum in 8. mensis Julij, anno 1660. & inter alia, hæc continet verba: *Propterea idem Sanctissimus declaravit, etiam si nulla fraterna correctio, vel alia monitio præmissa fuerit, omnino teneri, & obligatos accedere ad denunciandum: Nec posse illos à denunciando sub dicta fraterna correctione, vel alio quovis prætextu retrahere, aut retardare.*

62 Quod quidem Decretum Romæ publicatum fuit, & sufficit, ut obliget, utpotè, vel declaratio ad mores, vel lex Pontificia; quamvis ex hac secunda parte non est improbabile, maiorem requirere publicationem. Vide Cursum Moral. tom. 3. tract. 11. cap. 1. punct. 6. §. 1.

63 Undè opiniones excusantes à denunciando prætextu: iam correctionis fraternæ: iam si emendatus est reus: iam si sollicitator non est suspectus de fide: iam si sollicitatus est complex delicti, non debent practicari. Vide eas in Diana, 1. part. tract. 4. resp. 10. & 11. & 4. part. tract. 5. resp. 23. de quo in meo foro consc. tract. 2. cap. 8. §. 10. punct. 6. à num. 327. in quo capite alia plura tractantur de sollicitationis materia.

64 Sollicitatus tamen ante denuntiationem se reddat moraliter certus de obligatione delatandi (ut dixi) num. 42.

65 Notandum hic venit, quod in omnibus occurrentibus circumstantijs, & casibus, quibus excusatur poenitens à delatione Confessoris, potest eum absolvere Confessarius, quin huic contraveniat damnationi, nam propositio loquitur, quando datur in poenitente obligatio delatandi: sed in his, quos supponimus casibus, non datur ea obligatio ex opinione probabile: ergo de istis non loquitur damnatio. Ita, & benè loquitur Corella hic, num. 50.

66 Vnicum, qui plures comprehendit, casum ponam à

me

OCTAVA PROPOSITIO:

DUPLICATUM STIPENDIUM potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando petenti partem, etiam specialissimam fructus ipsius celebranti correspondentem; idque post decretum Urban. VIII. Damnata.

EXPLANATIO.

68 **A**dvertendum 1. quòd in Missa Sacrificio duplex invenitur

fructus; unus ex opere operato, alter ex opere operantis. Primus immediatè procedit ex meritis Christi, qui in illa actione talem valorem, & virtutem posuit, non ex meritis ipsius Sacerdotis; & ideo quamvis Sacerdos non sit in gratia, invenitur hic fructus, & ex ratione appellatur ex opere operato. Et consistit, in eo, quod Sacrificium est, primò, satisfactorium pro poenis debitis pro peccatis, 2. propitiatorium, quia consequimur per illud auxilium, ut à peccatis mundemur, 3. Impetratorium, quia per illud impetramur alia bona, tam spiritualia, quam temporalia; 2. & 3. fructus non est infallibilis, ut ait Suar. 3. part. disp. 79. sect. 3. Primum infallibilem esse, ait idem Suarez, sect. 6. & Lugo, de Eucharistia, disp. 79. num. 143.

69 Hic autem fructus, & habet communem applicationem, ab Ecclesia videlicet, pro omnibus fidelibus, tam vivis, quam

de

me adductum in foro consc. num. citato 313. (nimirum) si invenit Confessor poenitentem sollicitatam ad turpia, ab alio Confessore; sed ea circumstantia, quod imminet scandalum, si talis poenitens non communicat, vel instat Iubileum lucrare, vel Confessor timet damnum sibi, si inabsolutam dimittit poenitentem, vel in alio simili casu, potest illam absolvere, dummodò disposita sit, data fide ab illa, quod denunciabit quamprimum Confessorem, qui eam ad venerem in confessione sollicitavit: nam ita debet præsumi de voluntate DD. Inquisitorum, ait Cursus Moral. tom. 2. tract. 10. cap. 2. punct. 7. num. 19. fine.

67 Et quotiescumque timeatur, gravi fundamento, scandalum, vel grave damnum sibi, vel alio, faciendo delationem, non erit obligatio ad illam. Dixi, *Gravi fundamento*; quia non facile liberanda sunt ab ea mulieres, quæ allegantes dispendium sui honoris, convinci nequeunt, ut ad delationem accedant; sed potius persuadenda sunt, hoc pro honore suo militare; & Confessarii iustificata obligatione in illis, facilitent denuntiationem; quæ diversis modis fieri potest, non tantum Inquisitori, sed etiam Commissario Sancti Officij, verbo, aut scripto.

